

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ**

ЕКСКУРСОЛОГІЯ

ПРОГРАМА

дисципліни спеціалізації

підготовки магістрів

галузь знань 24 Сфера обслуговування

спеціальності 242 «Туризм»

спеціалізація: Туризмознавство

Навчальна програма з дисципліни «Екскурсологія» для студентів спеціалізації Туризмознавство за спеціальністю 242 Туризм ІХ-Х с. (денна форма навчання), ХІ-ХІІ с. (заочна форма навчання)

Розробник: доцент, к.е.н., Ю.Б. Феленчак.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри спортивного туризму

Протокол від “31”серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри
спортивного туризму

(підпис)

(Кухтій А.О.)
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету туризму

Протокол від. “ ____ ” _____ 2018 року № ____

Голова _____
(підпис)

(Холявка В.З.)
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету туризму

Протокол від. “ ____ ” _____ 2018 року № ____

Голова _____
(підпис)

(Холявка В.З.)
(прізвище та ініціали)

© _____, 2018 рік

© _____, 2018 рік

Програма вивчення навчальної дисципліни “Екскурсологія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 242 Туризм.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є науково-теоретичні основи створення і надання екскурсійних послуг екскурсійно-туристичними установами, а також управління діяльністю екскурсійних установ в сучасних умовах.

Міждисциплінарні зв'язки: «Організація екскурсійних послуг», «Культурологія», «Міжнародний туризм», «Етика та естетика», «Організація туристичних подорожей», «Організація рекреаційних послуг», «Правове регулювання туристичної діяльності» та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.

Змістовий модуль 2. Організаційно-інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Екскурсологія” є формування в магістрантів фундаментальних знань, вмінь та навичок стосовно підготовки кваліфікованих фахівців сфери туризму, що базуються на сучасних досягненнях провідних вітчизняних і іноземних вчених та світової практики.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: основні поняття, особливості, функції екскурсології; основні етапи розвитку екскурсійної справи в Україні; загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності та напрямки вдосконалення екскурсійної методики; загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності.

вміти: застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення конкретних прикладних завдань; проектувати процеси обслуговування туристів за окремими етапами надання послуги; управляти асортиментом екскурсійного продукту з урахуванням диференційованого підходу до обслуговування різних категорій споживачів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин / 2 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.

Тема 1. Поняття про екскурсологію. Об'єкт, предмет та завдання екскурсології.

Екскурсологія як туризмологічна наука. Об'єкт, предмет та завдання екскурсології. Функції екскурсології.

Тема 2. Розвиток екскурсійної справи в контексті еволюції туристичної діяльності в Україні.

Праобраз туризму в мандрівках давнини (IX-XIX ст.). Початок організованого туризму, зародження і становлення екскурсійної справи (кінець XIX-початок XX ст.). Створення централізованої системи управління туризмом. Відновлення і розвиток екскурсійної справи в повоєнній радянській Україні (50-80-ті роки XX ст.). Екскурсійна справа на сучасному етапі.

Тема 3. Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.

Сутність і завдання екскурсійної теорії. Сутність і завдання екскурсійної методики. Специфіка екскурсійного методу пізнання. Напрямки вдосконалення екскурсійної методики.

Тема 4. Методична робота екскурсійних установ.

Взаємодія складових у системі методичної роботи екскурсійних установ. Завдання роботи методичного кабінету. Організація роботи методичного відділу. Діяльність методичних секцій екскурсоводів. Інші форми методичної роботи з екскурсоводами.

Тема 5. Диференційований підхід до просування і збуту екскурсійного продукту та екскурсійного обслуговування.

Сутність диференційованого підходу. Застосування диференційованого підходу у сфері обслуговування. Системний підхід до екскурсійного обслуговування різних категорій екскурсантів.

Тема 6. Ціна та ціноутворення в екскурсійному обслуговуванні

Фактори ціноутворення в екскурсійному обслуговуванні. Особливості ціноутворення в сфері послуг. Формування ціни на екскурсію.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Організаційно-інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні.

Тема 7. Управління екскурсійною справою.

Управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування. Управління асортиментом екскурсійного продукту.

Тема 8. Інструменти сучасного менеджменту екскурсійної діяльності.

Вдосконалення екскурсійної діяльності в контексті Державної програми розвитку туризму в Україні. Модель управління екскурсійною діяльністю на національному рівні.

Тема 9. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні.

Основи правового регулювання екскурсійної діяльності. Загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності.

Тема 10. Правовий статус екскурсанта.

Права та обов'язки екскурсантів. Класифікація факторів ризику при здійсненні туристично-екскурсійного обслуговування. Страхування та медична допомога.

Тема 11. Організаційно-правові основи діяльності екскурсійних установ.

Основи правового регулювання екскурсійної діяльності. Організація підприємництва у сфері надання екскурсійних послуг. Напрямки функціонування підприємств з організації екскурсійного обслуговування.

Тема 12. Міжнародні правові акти з регулювання екскурсійної діяльності.

Організаційно-правові основи функціонування екскурсійних установ. Міжнародні правові акти щодо регулювання екскурсійної діяльності в Україні та світі.

3. Рекомендована література

Основна:

1. В.В.Абрамов, М.М.Покогодна. Проблеми удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери туристської галузі України // Коммунальное хозяйство городов. Научно-технический сборник. Вып. 75. Сер. Экономические науки. – К.: «Техніка», 2007. – С. 203-211. – http://tourlib.net/statti_ukr/abramov.htm
2. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство. – К., 2007. – 464 с.
3. Верес К. О. Інноваційні технології в екскурсійному супроводі / К. О. Верес // Сборник научных трудов SWorld. – 2014. – Вып. 2, Т. 34. - С. 29-34.

4. Дьякова Р.А., Емельянов Б.В., Пасечный П.С. Основы экскурсоведения. – Просвещение, 1985. – 255 с.
5. Емельянов Б.В. Организация экскурсионной работы. – М., 1984.
6. Емельянов Б. В. Профессиональное мастерство экскурсовода.: учеб.пособ. – М., 1986
Емельянов Б. В.Экскурсоведение : учебное пособие. - М., 2007. – 216 с.
7. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навчальний посібник для вузів -К., 2009.
8. Казарина М.А., Курлат Ф.Л. Экскурсионная работа на современном этапе.– М., 1973.
9. Квартальнов В.А., Сенин В.С. Организация туристско-экскурсионного обслуживания. – М., 1987.
10. Каролоп О.О. Організація екскурсійної діяльності. – К.: Вид. центр КНЕУ, 2002. – 45 с.
11. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Дмитрук О.О. Екскурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту – http://bses.in.ua/journals/2018/28_1_2018/37.pdf
12. Нечаев М.П. Экскурсионная деятельность в образовательном процессе. –2007.
13. Омельченко Б.Ф. Дифференцированный подход к обслуживанию различных групп туристов и экскурсантов: Конспект лекций. – М., 1997.
14. Федорченко В.К., Костюкова О.М., Дьорова Т.А., Олексійко М.М. Історія екскурсійної діяльності в Україні. – К.: Кондор, 2004. – 166 с.
15. Чагайда І.М., Грибанова С.В. Екскурсоведство. – К.: Кондор, 2004. – 240 с.

Допоміжна:

16. Екскурсійна діяльність в питаннях і відповідях // Новини туризму. – 2006. – №14 (64). – С.10-11.
17. Екскурсійна діяльність в питаннях і відповідях - 2 // Новини туризму. – 2006. – №15 (65). – С.4-5.
18. Зорин І.В. Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма: Справочник. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 368 с.
19. Методические рекомендации по использованию элементов психологии в экскурсиях. – М., 1980.
20. Омельченко Б.Ф. Экскурсионное общение: Познание, воспитание, отдых / Б.Ф. Омельченко - М.: Наука, 1991.-120с.
21. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України №1282- IV від 18 листопада 2003 р.
22. Сичинава В.А. Использование литературных источников в экскурсионной работе. Методические рекомендации/ В. А. Сичинава. - М.: ЦРИБ "Турист", 1976. – 54 с.

Інформаційні ресурси інтернет

1. Про туризм : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>
2. <http://tourlib.net>
3. <http://pidruchniki.ws>
4. <http://testosvit.com/pidrychniki>

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
4. Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – іспит (X семестр – денна форма; XII семестр – заочна форма навчання).

Екзаменаційні вимоги

1. Екскурсологія як туризмологічна наука.
2. Об'єкт, предмет та завдання екскурсології.
3. Функції екскурсології.
4. Розвиток екскурсійної справи в контексті еволюції туристичної діяльності в Україні.
5. Праобраз туризму в мандрівках давнини (IX-XIX ст.).
6. Початок організованого туризму, зародження і становлення екскурсійної справи (кінець XIX-початок XX ст.).
7. Створення централізованої системи управління туризмом.
8. Відновлення і розвиток екскурсійної справи в повоєнній радянській Україні (50-80-ті роки XX ст.).
9. Екскурсійна справа на сучасному етапі.
10. Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.
11. Сутність і завдання екскурсійної теорії.
12. Сутність і завдання екскурсійної методики.
13. Специфіка екскурсійного методу пізнання.
14. Напрямки вдосконалення екскурсійної методики.
15. Екскурсія як педагогічний процес.
16. Організаційно-інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні.
17. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні.
18. Основи правового регулювання екскурсійної діяльності.

19. Загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності.
20. Управління екскурсійною справою.
21. Управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах.
22. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування.
23. Управління асортиментом екскурсійного продукту.
24. Інструменти сучасного менеджменту екскурсійної діяльності.
25. Вдосконалення екскурсійної діяльності в контексті Державної програми розвитку туризму в Україні.
26. Модель управління екскурсійною діяльністю на національному рівні.
27. Загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності.
28. Правовий статус екскурсанта.
29. Права та обов'язки екскурсантів.
30. Класифікація факторів ризику при здійсненні туристично-екскурсійного обслуговування.
31. Страхування та медична допомога.
32. Організаційно-правові основи діяльності екскурсійних установ.
33. Основи правового регулювання екскурсійної діяльності.
34. Організація підприємництва у сфері надання екскурсійних послуг
35. Напрямки функціонування підприємств з організації екскурсійного обслуговування.
36. Міжнародні правові акти з регулювання екскурсійної діяльності.
37. Загальні положення законодавства України щодо екскурсійної діяльності.
38. Міжнародні правові акти щодо регулювання екскурсійної діяльності в Україні та світі.
39. Взаємодія складових у системі методичної роботи екскурсійних установ.
40. Завдання роботи методичного кабінету.
41. Організація роботи методичного відділу.
42. Діяльність методичних секцій екскурсиводів. Інші форми методичної роботи з екскурсиводами.
43. Диференційований підхід до просування і збуту екскурсійного продукту та екскурсійного обслуговування.
44. Сутність диференційованого підходу.
45. Застосування диференційованого підходу у сфері обслуговування.
46. Системний підхід до екскурсійного обслуговування різних категорій екскурсантів.
47. Ціна та ціноутворення в екскурсійному обслуговуванні
48. Фактори ціноутворення в екскурсійному обслуговуванні.
49. Особливості ціноутворення в сфері послуг.
50. Формування ціни на екскурсію.